

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Procesiniai terminai

Prancūzija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Prancūzijos teisėje numatyti senaties terminai teisei įgyti arba prarasti (pranc. *délais de prescription*), senaties terminai veiksmui atlikti (pranc. *délais de forclusion*) ir procesiniai terminai (pranc. *délais de procédure*).

Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti yra laikotarpiai, kuriems pasibaigus asmuo įgyja turtinę teisę dėl to, kad valdo turtą, ir toks laikotarpis vadinamas įgyjamąja senatimi (pranc.

délai de prescription acquiescitive), arba teise nepasinaudojęs ją praranda arba ji pasibaigia ir toks laikotarpis vadinamas prarandamąja senatimi (pranc. *délai de prescription extinctive*). Senaties terminai teisei įgyti arba prarasti gali būti sustabdomi (pranc. *suspendu*) arba nutraukiami (pranc. *interrompu*).

Senaties terminai veiksmui atlikti yra itin griežti ir paprastai tai yra įstatymu nustatyti ieškinio pareiškimo terminai. Jiems pasibaigus laikoma, kad teisė pareikšti ieškinį išnyko. Senaties terminų veiksmui atlikti sustabdyti negalima. Paprastai jų nutraukti taip pat negalima: tačiau pagal Civilinio kodekso 2241 ir 2244 straipsnius šie terminai nutraukiami tam tikrais veiksmais, pvz., bylos išskėlimu arba areštu ar kita vykdymo priemone.

Procesiniai terminai (pranc. *délais de procédure*) taikomi jau pradėtam teismo procesui. Jie gali būti nustatyti teisės aktais arba juos gali nustatyti teismas. Priešingai nei senaties terminų veiksmui atlikti atveju, praleidus procesinius terminus teisė pareikšti ieškinį neišnyksta. Šių terminų sustabdyti arba nutraukti negalima.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal dabartinius teisės aktus švenčių dienomis laikomos šios dienos:

sausio 1 d.;

Velykų pirmadienis;

gegužės 1 d.;

gegužės 8 d.;

Šeštinės;

Sekminių pirmadienis;

liepos 14 d.;

Žolinė (rugpjūčio 15 d.);

Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.);

lapkričio 11 d.;

Kalėdos (gruodžio 25 d.).

Tam tikrose teritorijose (tam tikruose departamentuose (pranc. *départements*) ir teritorinėse bendrijose (*communautés territoriales*)) nustatytos švenčių dienos vergijos panaikinimui paminėti: gegužės 27 d. Gvadelupėje, birželio 10 d. Prancūzijos Gvianoje, gegužės 22 d. Martinikoje, gruodžio 20 d. Reunjone ir balandžio 27 d. Majote.

Elzaso-Mozelio departamentuose švenčių dienos yra gruodžio 26 d. ir Didysis penktadienis.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Nuo 2008 m. birželio 17 d. Įstatymo Nr. 2008-561 (kuriame išdėstyta ir pereinamojo laikotarpio nuostata) įsigaliojimo senaties terminas teisei įgyti arba prarasti, kuriam suėjus pagal *jus commune* netenkama teisės, yra penkeri metai (anksčiau buvo 30 metų).

Tačiau šis principas turi tam tikrų išimčių, pvz., kai teikiami ieškiniai dėl civilinės atsakomybės, kylančios iš įvykio, per kurį buvo padarytas kūno sužalojimas, – šiais atvejais nustatytas 10 metų senaties terminas nuo tos dienos.

Senaties terminai veiksmui atlikti ir procesiniai terminai skiriasi priklausomai nuo atitinkamo dalyko ir procedūros.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Kalbant apie procesinius terminus, Civilinio proceso kodekso 640 straipsnyje nurodyta, kad, kai per tam tikrą laiką turi būti atliktas veiksmas arba formalumas, laikotarpis skaičiuojamas nuo jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo dienos.

Pagal bendrąsias ieškiniams dėl asmeninių teisių arba ieškiniams dėl kilnojamojo turto taikomas teisės normas prarandamosios senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo „tos dienos, kai teisės turėtojas sužinojo arba turėjo sužinoti apie faktines aplinkybes, kurios suteikia jam galimybę pasinaudoti šia teise“. Tam tikrose srityse, pavyzdžiui, ieškiniams dėl civilinės atsakomybės, kylančios iš įvykio, per kurį buvo padarytas kūno sužalojimas, nustatyti konkretūs termino pradžios momentai. Pagal Civilinio kodekso 2226 straipsnį 10 metų senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai pradinis arba pablogėjęs būklės sužalojimas laikomas sugijusiu.

5 Ar dokumentų perdavimu ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Remiantis Civilinio proceso kodekso 664-1 straipsniu, kai teismo antstolis (pranc. *huissier*) įteikia dokumentą, dokumento įteikimo diena yra jo asmeninio įteikimo adresato namuose ar gyvenamojoje vietoje diena arba diena, kai teismo antstolis parengia oficialią ataskaitą, kurioje išvardija, kokių veiksmų jis ėmėsi adresatui surasti, kai toks asmuo neturi nei nuolatinės gyvenamosios vietos, nei gyvenamosios vietos, nei žinomos darbo vietos. Kai dokumentas įteikiamas elektroniniu būdu, įteikimo diena ir laikas yra dokumento perdavimo adresatui diena ir laikas.

Kai dokumentas įteikiamas paštu, pagal Civilinio proceso kodekso 668 ir 669 straipsnius įteikimo diena siuntėjo atžvilgiu yra išsiuntimo diena, o adresato atžvilgiu – laiško gavimo diena. Išsiuntimo diena yra diena, nurodyta išsiuntimo tarnybos pašto ženkle. Gavimo diena yra pasirašyto gavimo (pranc. *récepissé*) diena arba gavėjo pasirašymo (pranc. *émargement*) diena. Jeigu dokumentas įteikiamas registruotu laišku, prie kurio pridedama pristatymo patvirtinimo forma (pranc. *avis de réception*), gavimo diena yra ta, kurią pašto tarnyba pažymi, kai laiškas įteikiamas adresatui.

Išimties tvarka Civilinio proceso kodekso 647-1 straipsnyje numatyta, kad teisminių arba neteisminių dokumentų įteikimo Prancūzijos Polinezijoje, Voliso ir Futūnos salose, Naujojoje Kaledonijoje, Prancūzijos Pietų ir Antarkties Srityse arba užsienyje diena siuntėjo atžvilgiu yra diena, kurią teismo šaukimą išsiunčia teismo antstolis arba teismo kanceliarija (pranc. *greffe*), o jeigu tokia data nenurodoma – diena, kurią laišką gauna atsakinga prokuratūra (pranc. *parquet*).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas dienomis, jo pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo ar įteikimo diena neskaičiuojama. Ši taisyklė taikoma procesiniams terminams.

Prarandamosios senaties terminas taip pat nurodomas dienomis, kad nebūtų skaičiuojama jo pradžią lėmusio įvykio diena. Kalbant apie apskundimo senaties terminus, pažymėtina, kad kai dokumentas neįteikiamas asmeniškai, tam tikromis nuostatomis leidžiama termino pradžią atidėti iki dienos, kurią apie dokumentą faktiškai pranešama asmeniui, arba iki dienos, kurią dokumento pagrindu imamasi vykdymo priemonių.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal Civilinio proceso kodekso 642 straipsnį terminas, kuris baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną, pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Taigi, į terminus ir toliau įskaičiuojami sekmadieniai ir švenčių dienos, tačiau jie pratęsiami iki artimiausios darbo dienos, jeigu priešingu atveju baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną ar nedarbo dieną.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis baigiasi tą paskutinio mėnesio dieną arba tą paskutinių metų mėnesio dieną, kurios numeris sutampa su termino pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo mėnesio dienos numeriu. Jeigu atitinkamas vėlesnis mėnuo tokiu pačiu numeriu pažymėtos dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia skaičiuojami mėnesiai, o tada dienos.

Civilinio proceso kodekso 642 straipsnyje nustatyta taisyklė (žr. pirmesnę klausimą) taikoma visiems terminams, nesvarbu, ar jie skaičiuojami dienomis, mėnesiais, ar metais.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Pagal Civilinio proceso kodekso 641 straipsnį, jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis baigiasi tą paskutinio mėnesio dieną arba tą paskutinių metų mėnesio dieną, kurios numeris sutampa su termino pradžią lėmusio veiksmo, įvykio, sprendimo arba įteikimo mėnesio dienos numeriu. Jeigu atitinkamas vėlesnis mėnuo tokiu pačiu numeriu pažymėtos dienos neturi, terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

Jeigu terminas skaičiuojamas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia skaičiuojami mėnesiai, o tada dienos.

Civilinio proceso kodekso 642 straipsnyje nustatyta taisyklė (žr. pirmesnę klausimą) taikoma visiems terminams, nesvarbu, ar jie skaičiuojami dienomis, mėnesiais, ar metais.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kaip paaiškinta pirmiau, jeigu terminas baigtųsi šeštadienį, sekmadienį, švenčių dieną arba nedarbo dieną, jis pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos.

Termino pratęsimas iki artimiausios darbo dienos taikomas visiems dalykams ir visoms procedūroms.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsiami? Kokiomis sąlygomis?

Pagal Civilinio proceso kodekso 643 straipsnį, kai ieškinyi pateikiamas metropolinėje Prancūzijoje, atvykimo į teismą (pranc. *comparution*), paprasto apeliacinio skundo (pranc. *appel*) pateikimo, prieštaravimo (pranc. *opposition*) pateikimo, prašymo peržiūrėti sprendimą (pranc. *révision*) pateikimo ir kasacinio skundo dėl teisės aspektų pateikimo Kasaciniam Teismui (pranc. *pourvoi en cassation*) terminai pratęsiami:

vienu mėnesiu asmenims, gyvenantiems Gvadelupėje, Prancūzijos Gvianoje, Martinikoje, Reunjone, Majote, Sen Bartelmi, Sen Martene, Sen Pjere ir Mikeline, Prancūzijos Polinezijoje, Voliso ir Futūnos salose, Naujojoje Kaledonijoje arba Prancūzijos Pietų ir Antarkties Srityse;

dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

Pagal Civilinio proceso kodekso 644 straipsnį, kai ieškinyi pateikiamas teisme, kuris posėdžiauja Gvadelupėje, Prancūzijos Gvianoje, Martinikoje, Reunjone, Majote, Sen Bartelmi, Sen Martene, Sen Pjere ir Mikeline arba Voliso ir Futūnos salose, atvykimo į teismą, paprasto apeliacinio skundo pateikimo, prieštaravimo pateikimo ir prašymo peržiūrėti sprendimą pateikimo terminai pratęsiami:

vienu mėnesiu asmenims, negyvenantiems teritorinėje bendrijoje, kuriai posėdžiaujantis teismas turi jurisdikciją;

dviem mėnesiais asmenims, gyvenantiems užsienio šalyje.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Iš esmės pagal Civilinio proceso kodekso 538 straipsnį paprasto apeliacinio skundo terminas yra vienas mėnuo ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose arba penkiolika dienų ne ginčo tvarka nagrinėjamosiose bylose. Tačiau keliomis kitomis nuostatomis nustatomos šio principo išimtys. Pavyzdžiui, apeliacinio skundo pateikimo terminas yra penkiolika dienų, jeigu nutartis priimama laikinajame procese arba jeigu nutartį priima vykdymo teismas, šeimos teismas, nepilnamečių bylų teismas bylose dėl paramos ugdymo srityje ir kt.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai atvykimo į teismą ir teismo šaukimo įteikimo terminai civilinių bylų teismuose gali būti sutrumpinti neatidėliotinais atvejais, gavus teismo leidimą.

Šie terminai taip pat gali būti sutrumpinti pagal įstatymo arba kito teisės akto nuostatas.

Pavyzdžiui, šalims gali būti leista teismo šaukimus įteikti konkrečią nurodytą dieną, kai vykdoma laikinųjų apsaugos priemonių taikymo arba pagreitinta procedūra, taip pat kai byla nagrinėjama skubos tvarka.

Paprastai, teismai gali nuspręsti atidėti bylos svarstymą vėlesnei posėdžio datai, kad šalims būtų sudarytos sąlygos atvykti.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Pagal Civilinio proceso kodekso 647 straipsnį, kai dokumentas, skirtas šaliai, gyvenančiai vietoje, kurioje ji galėtų pasinaudoti pratęstu terminu, jai asmeniškai įteikiamas vietoje, kurioje vietos gyventojams terminas nebūtų taip pratęsiamas, taikomi tik vietos gyventojams suteikiami terminai.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Kai baigiasi senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti, tolesnis procesas nutraukiamas; ieškinyi pripažįstamas neleistinu, nesvarstant jo esmės.

Nuobaudos už įstatymu nustatyto ar teismo nustatyto procesinio termino nesilaikymą skiriasi priklausomai nuo termino funkcijos ir atliktino veiksmo pobūdžio.

Teisės aktuose nenustatytos baudos už atvykimo į teismą termino nesilaikymą: remiantis jurisprudencija, jeigu atsakovas neatvyksta į teismą, už atvykimo į teismą termino nesilaikymą panaikinamas prieš pasibaigiant terminui priimtas teismo sprendimas.

Jeigu šalys nesilaiko deramo stropumo, kai buvo nustatytas tam tikras terminas, už tai paprastai taikoma nuobauda – pašalinimas iš bylų sąrašo. Vis dėlto, neatlikus procesinio veiksmo gali būti panaikintas (pavyzdžiui, jeigu per nustatytą terminą teismo kanceliarijai neįteikiamas teismo šaukimas) arba nutrauktas tyrimas, vykdomas rengiantis nagrinėti bylą (įprasta rašytinio proceso tvarka).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Teisės atlikti teisinį veiksmą išnykimo panaikinti negalima jokiais teisių gynimo priemonėmis – tai yra pasibaigusio senaties termino teisei įgyti arba prarasti arba senaties termino veiksmui atlikti poveikis.

Tačiau teisės aktuose numatytais atvejais teismas turi galimybę iš dalies atleisti šalį nuo apribojimo, kylančio dėl termino nesilaikymo. Civilinio proceso kodekso 540 straipsnyje leidžiama iš dalies panaikinti draudimą, kylantį dėl to, kad nebuvo laikomasi už akių priimto sprendimo apskundimo termino, jeigu šalis ne dėl savo kaltės laiku nesužinojo apie sprendimą, kad galėtų jį apskųsti, arba jeigu ji negalėjo imtis veiksmų.

Atsižvelgiant į teismo nutartį, kuria paskelbiama, kad procesinis veiksmas yra niekinis, gali būti pateiktas prašymas atleisti nuo apskundimo termino praleidimo pasekmių. Be to, dėl tokio negaliojimo nutrūksta vykdomas procesas, tačiau paliekama teisė pateikti naują ieškinį. Taigi, jeigu nėra kliūties pradėti procesą, t. y., pvz., senaties terminas nėra pasibaigęs, galima pateikti naują ieškinį.

Nutartis pašalinti bylą iš bylų sąrašo yra neskundžiama. Tačiau pašalinus bylą iš bylų sąrašo ieškinys lieka galioti. Senaties terminas teisei įgyti arba prarasti arba senaties terminas veiksmui atlikti nutrūksta įteikus teismo šaukimą ir tas poveikis išlieka. Sustabdymą galima nutraukti pateikus prašymą iš naujo įtraukti bylą į bylų sąrašą, kuriame nurodomi pašalinimą pagrindžiantys veiksmai.

Susijusios nuorodos

[Interneto svetainė *Legifrance* – Civilinio proceso kodeksas \(prancūzų kalba\)](#)

[Interneto svetainė *Legifrance* – Civilinio proceso kodeksas anglų ir ispanų kalbomis](#)

[Interneto svetainė *Legifrance* – švenčių dienos](#)

Paskutinis naujinimas: 12/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.